

УДК [351.743:504](477)

С. В. БЛУДОВА,*ад'юнкт**Харківського національного університету внутрішніх справ*

ВЗАЄМОДІЯ МІЛІЦІЇ З ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ, ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Досліджено форми взаємодії міліції з іншими державними правоохоронними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю щодо забезпечення екологічної безпеки в Україні. Їх класифіковано та досліджено як відносини субординації і співробітництва; також зроблено певні наукові висновки та пропозиції стосовно вдосконалення їх взаємодії в даній сфері.

Важливе місце в діяльності міліції щодо забезпечення екологічної безпеки відводиться взаємодії з іншими державними правоохоронними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю, яка включає погоджений за місцем, часом і характером комплекс певних заходів, котрі здійснюються з метою захисту інтересів держави, прав і свобод громадян, установ та організацій усіх форм власності від протиправних посягань, охорони громадського порядку, що містить своєчасний обмін інформацією між відповідними суб'єктами, одночасність проведення планових заходів, відповідальність і взаємний контроль. Взаємодія щодо забезпечення екологічної безпеки виявляється у трьох основних формах: видання сумісних нормативних актів; сумісний розгляд обговорення питань, віднесених до їх компетенції у сфері забезпечення екологічної безпеки; проведення сумісних природоохоронних заходів.

Мета даної статті – дослідити основні форми взаємодії органів міліції з іншими державними правоохоронними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю, їх відносини в даній сфері, а також законодавство, що регулює таку діяльність.

Вивченню зазначеного питання присвячено праці таких учених, як: В. Г. Афанасьєв, О. М. Бандурка, М. І. Єропкін, Л. Л. Попов, С. О. Кузніченко, О. І. Зенільченко, В. І. Михайлов, Н. П. Тихонова, В. В. Костецький тощо. Важко переоцінити внесок указаних учених у розроблення проблеми взаємодії та координації у даній сфері, однак варто зауважити, що на сьогодні, на жаль, існує великий комплекс взаємопов'язаних проблем удосконалення адміністративно-правового регулювання взаємодії органів внутрішніх справ з іншими державними правоохоронними органами, органами міс-

цевого самоврядування та громадськістю щодо забезпечення екологічної безпеки.

Відносини між міліцією та іншими державними органами з охорони природи з урахуванням прав та обов'язків цих суб'єктів, на наш погляд, можуть бути класифіковані як відносини субординації і співробітництва. Відносини співробітництва обумовлюють різні обов'язки. У даному випадку здійснюється узгоджена діяльність, що складається із взаємної інформації, розроблення і проведення сумісних заходів та обговорення результатів сумісних дій щодо забезпечення екологічної безпеки. Так, інформаційне забезпечення повинно включати: взаємний обмін статистичними, довідковими та оперативними даними про стан охорони об'єктів природи; сумісне обстеження окремих природних об'єктів з метою виявлення та знищення умов, що призводять до правопорушень; сумісне вивчення стану охорони природних ресурсів на визначеній території, узагальнення практики профілактичної роботи, аналіз стану справ за окремий період. Однак зібрана інформація не зумовить позитивного ефекту якщо вона не буде якісно проаналізована і не будуть зроблені висновки з чітким цільовим спрямуванням. Такий підхід до організації роботи з правопорушеннями у сфері охорони природи надасть можливість виділити райони з найбільш складною оперативною обстановкою і провести в них профілактичні заходи. До конкретних дій міліції при взаємодії з іншими державними правоохоронними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю щодо забезпечення екологічної безпеки, які залежать від отриманої інформації, належать: проведення відповідних сумісних інструктажів; навчання особового складу форм і методам взаємоузгодженого проведення

заходів відповідно до отриманої інформації. Тож інформаційне забезпечення при взаємодії міліції з іншими державними правоохоронними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю щодо забезпечення екологічної безпеки є тим ґрунтом, який передусім необхідний для її здійснення. Учені вказують, що інформаційні процеси мають безперечне фундаментальне значення в будь-якій системі управління, відсутність надійної інформації є джерелом суб'єктивізму, суто вольових необґрунтованих рішень і дій. Так, відсутність належної інформації про правопорушення у сфері забезпечення екологічної безпеки негативно впливає на взаємодіючу діяльність міліції в даній сфері. Наприклад, було вчинено порушення правил охорони природи, а особи, які його скоїли, зникли з місця правопорушення; оскільки в міліцію такі повідомлення надходять із затримкою, винні залишаються, як правило, не покараними. У випадку злочинного порушення правил охорони природи огляд місця злочину повинен проводитись негайно при виявленні правопорушення, однак через невчасність повідомлень швидко провести огляд місця злочину неможливо. У зв'язку з цим вважаємо необхідною до виконання пропозицію вдосконалення регулювання інформації шляхом чіткого визначення основних напрямків, встановлення організаційної системи, відпрацювання інформаційної мови.

Розроблення сумісних заходів здійснюється в процесі складання кварталних, щомісячних планів та їх втілення в життя: рейди, пошук і затримання правопорушників, примусове вилучення в посадових осіб і окремих громадян документів, якщо вони не передані добровільно. Взаємодія міліції з інспекціями з охорони природи при проведенні рейдів, засад щодо затримання правопорушників є не лише необхідним, а й вимушеним, бо інспектори з охорони природи мають право затримувати правопорушників лише на місці злочину або безпосередньо після його скоєння. Також згідно із законодавством вони мають права проводити огляд приміщень, транспортних засобів лише разом з працівниками міліції. Державні інспектори мають право перевіряти та проводити огляд здобутої продукції та знаряддя видобутку, що пред'явлені їм за потребою чи з власної ініціативи природо користувачів, але вони не мають права, наприклад, проводити огляд виробничих приміщень, приймальних пунктів для перевірки знарядь видобутку і огляду видобутої продукції,

а також вилучати заборонені знаряддя і незаконно видобуту продукцію. Дуже часто правопорушники зникають із місця злочину, і знайти їх та затримати можна лише при проведенні оперативно-розшукових заходів. Так, використовуючи фактичні дані, що отримані при проведенні огляду місця злочину, працівники міліції, взаємодіючи з інспекторами з охорони природи та громадськими організаціями, організовують пошук та затримання правопорушників. Однак невідкладно провести огляд місця правопорушення неможливо, якщо кримінальна справа порушується згідно з матеріалами інспекцій. Тому коли інспектори виявляють злочин щодо порушення правил охорони природи, то вони обов'язково повинні повідомляти працівників міліції і разом із ними проводити огляд місця злочину. Державні інспектори згідно із законодавством також не мають права вилучати матеріали та документи, тому міліція в необхідних випадках повинна сприяти примусовому вилученню.

Питання взаємодії з іншими державними органами регулюються в загальному порядку спільними наказами МВС і відповідного центрального органу виконавчої влади, але практика свідчить, що недостатньо регулювати відносини взаємодії на міжвідомчому рівні: для ефективної спільної діяльності необхідно на державному рівні розробити і затвердити концепцію всебічної взаємодії державних органів, бо для охорони майже кожного об'єкта природи створені спеціальні державні інспекції: функції інспектування у сфері охорони лісів здійснює державна лісова охорона, охороною рибних запасів займається інспекція рибоохорони тощо. Міліція взаємодіє з відповідними інспекціями в боротьбі з бракон'єрами і порушеннями правил охоти та рибальства; в охороні лісів та зелених насаджень; у здійсненні заходів з охорони від забруднення природних об'єктів. До того ж взаємодія міліції не звільняє інші державні органи від відповідальності за здійснення заходів щодо забезпечення екологічної безпеки, а взаємодіє з ними в межах своєї компетенції як орган, що здійснює охорону громадського порядку і веде боротьбу зі злочинністю. Так, інспектори з охорони природи мають право затримувати правопорушників лише на місці злочину або безпосередньо після його скоєння.

Взаємодія повинна здійснюватися ще на етапі підготовки до дій із забезпечення екологічної безпеки. Планування дій органів внутрішніх справ (далі – ОВС) і сил, що взаємодіють,

як перший етап здійснення взаємодії полягає в завчасному встановленні й визначенні завдань і функцій та необхідних для їх виконання сил, засобів і способів дій, вирішенні питань всебічного забезпечення і управління. Основи такої взаємодії повинні закладатися в оперативні плани. Лише щодо діяльності органів внутрішніх справ в умовах надзвичайних ситуацій (далі – НС) техногенного і природного характеру, вона вимагає певної перебудови, що зумовлено потребами часу, тими змінами, які відбулися в економічній, політичній і соціальній сферах життя українського суспільства [1, с. 4]. Для успішної взаємодії в даному випадку велике значення має суворий розподіл компетенції між органами, що взаємодіють. Розглянемо компетенцію органів, які взаємодіють з ОВС щодо забезпечення екологічної безпеки. Згідно з п. 11 ст. 24 Закону України «Про Службу безпеки України» [2] на вказаний орган покладено обов'язки сприяти виконанню заходів надзвичайного стану в разі його оголошення, а також ліквідації наслідків стихійного лиха, значних аварій, катастроф, епідемій, епізоотій та інших НС, надавати силами і засобами, в тому числі й технічними, допомогу ОВС. Підрозділи МНС, війська цивільної оборони, відомчі та спеціалізовані аварійно-рятувальні служби згідно із законами України «Про цивільну оборону» [3] «Про аварійно-рятувальні служби» [4] зобов'язані забезпечити: запобігання виникненню НС природного та техногенного характеру і запровадження заходів щодо зменшення збитків і втрат у разі аварій, вибухів, великих пожеж та стихійного лиха; оповіщення населення про загрозу і виникнення НС у мирний час та постійне інформування про наявну обстановку; захист населення від наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха, організацію і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у районах лиха й осередках ураження; підготовку населення до дій в умовах НС тощо.

Важко перебільшити роль митних органів у протидії контрабанді. Результативна боротьба з особливо небезпечними видами контрабанди можлива лише за умови взаємодії із Прикордонними військами України, Службою безпеки України, Міністерством внутрішніх справ України. За своєю сутністю митні органи виконують не тільки фіскальні, але і правоохоронні функції. Вони взаємодіють із ветеринарною, екологічною, фітосанітарною та іншими службами, які забезпечують повний митний контроль згідно зі

свою специфікою роботи [5, с. 28]. На сьогодні, актуальним залишається питання про вдосконалення організаційної структури Державної митної служби України, посилення взаємодії із правоохоронними та іншими державними органами. Напрямами взаємодії у сфері екології є розроблення та здійснення узгоджених заходів щодо запобігання, виявлення і розкриття порушень чинного законодавства з прикордонних і митних питань, протидії контрабандному та незаконному переміщенню через кордон різноманітних товарів; розслідування та розкриття злочинів, розшук та затримання карних злочинців; незаконному переміщенню через державний кордон сировини, значних обсягів промислових виробів та сільськогосподарської продукції, товарів народного вжитку, внесення до відповідних інстанцій, міністерств та відомств пропозицій щодо усунення виявлених причин і умов, які сприятимуть здійсненню порушень законодавства про державний кордон та митну справу, та пропозицій щодо змін і доповнень до чинного законодавства України; узагальнення підсумків та розроблення нових форм взаємодії. Основні форми взаємодії в даній сфері – це проведення спільних засідань колегій міністерств та відомств, оперативних нарад їх керівного складу; проведення спільних операцій за єдиним планом та задумом із комплексним використанням сил і засобів; створення спільних оперативних штабів (робочих груп) для координації дій (за необхідності); оперативний обмін інформацією, що стосується спільної діяльності на кордоні (як правило, в письмовій формі), з дотриманням вимог конспірації та захисту відомостей, що передаються. Митні органи з органами міліції взаємодіють щодо забезпечення екологічної безпеки при здійсненні митного контролю шляхом обміну інформацією, а саме: 1) повідомляють негайно: про факти виявлення на кордоні екологічно небезпечних речовин і заходи щодо їх локалізації; про виявлення випадків завезення з рослинними вантажами карантинних та особливо небезпечних шкідників, збудників хвороб рослин чи бур'янів, що відсутні в Україні; про осіб, які прямують через кордон і в яких виявлено ознаки небезпечних інфекційних захворювань; 2) повідомляють щоденно: про факти ускладнення санітарно-епідеміологічної обстановки на кордоні і в прикордонних районах [5, с. 32]. Міністерство внутрішніх справ України та його підрозділи самостійно або у складі оперативно-військових груп органів, що взаємодіють,

припиняють незаконне вивезення товарів та інших предметів за межі держави поза пунктами пропуску, а в разі виявлення осіб і транспортних засобів із контрабандою, предметами і товарами, забороненими до ввезення (вивезення) в Україну (з України), передають їх до найближчого митного органу. Міністерство внутрішніх справ України та його підрозділи забезпечують охорону громадського порядку і безпеку дорожнього руху в прикордонних районах, на дорогах і в місцях, які прилягають до пункту пропуску, що також має важливе значення для забезпечення екологічної безпеки.

Як складний і багатовимірний процес сучасна екологічна політика є результатом взаємодії різних суспільних сил. Не менш важливі позиції тут посідає уряд, діяльність якого має спрямовуватися на збереження загальних інтересів українського народу, до яких належить право на безпечне довкілля. Проте багато проблемних питань можуть і повинні вирішуватися на місцевому рівні, тому що чинне українське законодавство наділяє місцеві та регіональні органи державної виконавчої влади, а також органи місцевого самоврядування вкрай важливими функціями та повноваженнями у сфері охорони природи (див, наприклад, ст. 13 Конституції України). Місцевий рівень інституційної системи охорони навколишнього природного середовища включає як органи місцевого самоврядування, тобто місцеві ради – сільські, селищні, міські, районні, серед яких сьогодні виділяють як окрему групу органи місцевого самоврядування – обласні ради, так і місцеві державні адміністрації як органи загальної компетенції [6, с. 517]. Широке коло повноважень у сфері екологічної політики покладено на місцеві органи влади у зв'язку з тим, що тільки вони краще можуть врахувати екологічні інтереси населення відповідної території. Через систему місцевих рад здійснюється політика охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки, підтримки екологічного балансу. На місцевому рівні найповніше поєднуються духовні й екологічні інтереси населення, культурні й екологічні традиції. Ось чому місцевим органам влади як управлінському механізму взаємодії суспільства й природи віддається пріоритет. Місцевий рівень організації влади представлений радами (сільські, селищні, міські, районні та обласні), а також місцевими державними адміністраціями. На наш погляд, найбільші можливості для функціонування системи регі-

ональної екологічної політики, згідно з чинним законодавством, мають місцеві ради, які за законодавством України є представниками територіальної громади і здійснюють від її імені та в її інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування. Їх головним завданням є реалізація на регіональному рівні державної політики в галузі охорони навколишнього природного середовища з метою формування екологічно безпечного середовища та збереження здоров'я населення та визначення пріоритетних напрямків екологічної політики відповідної території. Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [7] до екологічної компетенції рад віднесено вирішення багатьох питань, адже саме ради затверджують цільові екологічні програми та питання, пов'язані з їх функціонуванням і впровадженням в життя, встановлюють екологічні місцеві податки та збори, нагромаджують позабюджетні цільові, у т. ч. екологічні, кошти, вирішують земельні питання, включаючи ставки земельного податку та розміри плати за користування природними ресурсами, надають дозволи на спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення, приймають рішення про організацію територій і об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення та інших територій, які підлягають особливій охороні тощо. Як бачимо, широке коло повноважень у сфері екологічної політики покладено на місцеві органи влади у зв'язку з тим, що тільки вони можуть повною мірою врахувати екологічні інтереси населення відповідної категорії. Місцеві державні адміністрації як складова системи органів виконавчої влади, підпорядкованої Кабінету Міністрів України, мають втілювати в життя політику держави в різних сферах суспільного життя, включаючи екологічну. Оскільки така політика, юридична концепція якої відображена в екологічному законодавстві, орієнтована на врахування територіальних особливостей забезпечення екологічної безпеки при вирішенні загальнодержавних екологічних завдань, то районні й обласні державні адміністрації, представляючи державну виконавчу владу на місцях, мають сприяти досягненню балансу в забезпеченні загальнодержавних і місцевих інтересів.

Особливо важливою нині є координація діяльності міліції і державної інспекції з охорони природи, бо ліквідувати правопорушення в даній сфері лише силами інспекцій неможливо. Така діяльність повинна провадитися відповідно до спеціально розробленої системи заходів,

що здійснюються всіма органами держави та громадськістю. Координація діяльності міліції та інспекції з охорони природи місцевими адміністраціями здійснюється в таких формах: слухання на засіданнях адміністрацій про виконання того чи іншого закону; розгляд та затвердження адміністрацією планів роботи на той чи інший період; надання конкретних вказівок щодо виконання тих чи інших заходів; перевірка виконання прийнятих рішень щодо забезпечення екологічної безпеки.

Важливою ланкою в складному державному механізмі нагляду за виконанням екологічного законодавства є органи прокуратури. Вони покликані разом з органами міліції у сфері охорони навколишнього природного середовища забезпечувати екологічний правопорядок та екологічну безпеку. Органи прокуратури в умовах наростання екологічних правопорушень активно намагаються заповнювати ті правові прогалини, які не завжди можуть заповнити існуючі природоохоронні органи. Наведене не означає, що прокуратура підміняє в указаних питаннях відповідні контрольні природоохоронні органи. Важливим завданням прокуратури слід вважати організацію взаємодії із зазначеними органами. При цьому слід виходити з такого: по-перше, природоохоронні органи володіють всіма необхідними правами і можливостями щодо виявлення, припинення та усунення порушень природоохоронного законодавства та відомчих актів, притягнення до відповідальності винних осіб та вжиття заходів щодо відшкодування матеріальних збитків; по-друге, прокурори, як уже зазначалося, не вправі підміняти природоохоронні органи, дублювати їх діяльність, виконувати функцію контролю; по-третє, прокурорський нагляд поширюється і на контрольну

діяльність, здійснювану природоохоронними органами. Таким чином, прокурори, з одного боку, правомочні перевіряти виконання законів природоохоронними органами, а з іншого – покликані всіляко сприяти активізації та вдосконалення їх діяльності щодо здійснення контролю за дотриманням законодавства про забезпечення екологічної безпеки.

Таким чином, забезпечення екологічної безпеки є одним із завдань, яке органи міліції вирішують сумісно з іншими державними та громадськими формуваннями. Для того щоб ця робота була цілеспрямованою та перспективною, на наш погляд, сьогодні необхідним є: 1) створення спеціального екологічного апарату в структурі Міністерства внутрішніх справ України, який би координував діяльність міліції щодо боротьби з бракон'єрством та іншими видами правопорушень екологічного законодавства; 2) формування в областях із найбільшим обсягом рідкісної флори і фауни, а також із найбільш складною екологічною обстановкою спеціалізованих груп і підрозділів (екологічної міліції), до компетенції яких входили б безпосередня організація і проведення комплексу заходів, пов'язаних з охороною природних ресурсів; 3) виділення конкретних співробітників, що організують і проводять роботу щодо забезпечення екологічної безпеки; 4) впорядкування нормативних актів органів Міністерства внутрішніх справ України, що регламентують забезпечення нагляду за екологічною безпекою та раціональним природокористуванням.

Таким чином, міліція сумісно з іншими державними правоохоронними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю значно сприяє закріпленню системи екологічної безпеки в Україні.

Список використаної літератури

1. Кузнiченко С. О. Управління органами внутрішніх справ в особливих умовах, викликаних аномальними явищами техногенного і природного характеру / С. О. Кузнiченко. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2001. – 210 с.
2. Про Службу безпеки України [Електронний ресурс] : закон України від 25 берез. 1992 р. № 2229-ХІІ. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.
3. Про цивільну оборону України [Електронний ресурс] : закон України від 3 лют. 1993 р. № 2974-ХІІ. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2974-12>.
4. Про аварійно-рятувальні служби [Електронний ресурс] : закон України від 14 груд. 1999 р. № 1281-ХІV. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1281-14>.
5. Зенiльченко О. І. Митна справа / О. І. Зенiльченко, В. І. Михайлов, Н. П. Тихонова. – К. : Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 2000. – 190 с.
6. Костецький В. В. Екологія перехідного періоду: право, держава, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні) / В. В. Костецький. – К. : ІЗП і ПЗ, 2003. – 772 с.
7. Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.

Надійшла до редакції 12.07.2012

БЛУДОВА С. В. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МИЛИЦИИ С ДРУГИМИ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫМИ ОРГАНАМИ, ОРГАНАМИ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ И ОБЩЕСТВЕННОСТЬЮ ОТНОСИТЕЛЬНО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Исследованы формы взаимодействия милиции с другими правоохранительными органами, органами местного самоуправления и общественностью относительно обеспечения экологической безопасности в Украине. Они классифицированы и исследованы как отношения субординации и сотрудничества; также сделаны определенные научные выводы и предложения относительно усовершенствования их взаимодействия в данной сфере.

BLUDOVA S. MILITIA INTERACTION WITH OTHER STATE LAW ENFORCEMENT BODIES, LOCAL GOVERNMENTS AND THE PUBLIC CONCERNING PROVIDING ECOLOGICAL SAFETY

The forms of cooperation of militia with other state law enforcement bodies, bodies of local self-government and public in relation to providing of ecological safety in Ukraine are researched. They are classified and studied as the relations of subordination and collaboration, and also scientific conclusions and suggestion in relation to the improvement of their cooperation in this sphere are done.

УДК 343.12

Ю. Ю. БРАЖНИК,

здобувач

Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

НЕГЛАСНІ СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ФУНКЦІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Розглянуто теоретичні положення кримінально-процесуальних функцій, здійснено їх аналіз та визначено механізм дії під час досудового розслідування. Указано на специфічну функцію слідчого під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Запропоновано положення щодо удосконалення слідчої (розшукової) функції слідчого.

Реформування кримінальної юстиції на підставі побудови європейської правової держави встановлює правові положення забезпечення прав та свобод людини і громадянина, які передбачені та забезпечені конституційними засадами. Багатовікова історія кримінально-процесуального права свідчить про суттєві зміни на зміст державних, суспільних інтересів, забезпечення рівних можливостей у разі їх реалізації в кримінальному судочинстві, які є не тільки правовим, але й політичним питанням. Прийняття законного, справедливого процесуального рішення впливає на правову стабільність держави, суспільства та особи, щодо якої провадиться кримінальне переслідування. Необхідність поєднання правових інтересів держави та суспільства обумовлюється не тільки цілями європейського розвитку, а й закріпленими в Конституції України положень верховенства права та закону. З огляду на світові та європейські тенденції у сфері захисту прав людини правова наука визначає та розробляє механізм взаємодії інтересів особи та суспільства, вказує

на їх принципове поєднання і виключає підстави для виникнення суперечностей між ними. Кримінальний процес повинен забезпечити охорону прав і свобод, інтересів суспільства, людини та громадянина, а в разі виникнення конфлікту між державою та особою тільки слідчий суддя повинен його вирішити та постановити законний вирок.

У дослідження проблем функціонування органів кримінальної юстиції значний внесок зробили вітчизняні вчені Ю. П. Аленін, Ю. М. Грошевий, А. Я. Дубінський, А. В. Іщенко, О. Р. Михайленко, М. М. Михеєнко, В. Т. Нор, С. М. Стахівський, С. В. Слінько, В. М. Стратонов, Л. Д. Удалова, М. Є. Шумило. Засновниками теоретичних положень кримінально-процесуального права стали вчені колишнього СРСР: В. О. Азаров, Я. О. Басєв, З. Ф. Коврига, Л. Д. Кокорев, Д. П. Котов, О. М. Ларін, О. В. Малько, Л. М. Масленникова, Я. О. Мотовиловкер, В. А. Панюшкін, В. Я. Понарін, О. Б. Соловійов, М. С. Строгович, В. М. Ставицький, В. С. Шадрін тощо.